

ТРИБИНА БИБЛИОТЕКЕ САНУ

ГОДИНА IV

БРОЈ 4

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

THE SASA LIBRARY FORUM

YEAR IV
VOLUME 4

Accepted on December 22th 2015, at the 9th meeting of the SASA Department of
Languages and Literature, following the reviews of academician
Nada Milošević Đorđević and academician *Predrag Piper*

Editor-in-chief
academician
MIRO VUKSANOVIĆ

BELGRADE
2016

ТРИБИНА БИБЛИОТЕКЕ САНУ

ГОДИНА IV

БРОЈ 4

Примљено на IX скупу Одељења језика и књижевности,
22. децембра 2015. године, на основу рецензија академика
Наде Милошевић Ђорђевић и академика *Предрага Пийера*

Уредник

академик

МИРО ВУКСАНОВИЋ

БЕОГРАД

2016

Издаје
Српска академија наука и уметности

Технички уредник
Мира Зебић

Тираж 450 примерака

Припрема
НМ либрис, Београд

Штампа
Planeta print, Београд

© Српска академија наука и уметности, 2016

Трибина Библиотеке САНУ основана је да приказује јавности нове књиге чланова САНУ, нова издања САНУ и њених института, из свих области наука и уметности. Први уредник Трибине био је академик Никша Стипчевић, управник Библиотеке САНУ од 1991. до 2011. године. Од октобра 2011. године уредник Трибине је академик Миро Вуксановић, управник Библиотеке САНУ.

Годишњак *Трибина Библиотеке САНУ* покренут је 2013. године. У првом броју донет је целовит преглед приказаних књига у Салону САНУ од 1991. до јуна 2011. године, а потом, у хронолошком низу, текстови казани на Трибини од новембра 2011. до краја 2012. године. У другом броју штампани су текстови са Трибине из 2013. године. У трећем броју објављени су текстови са Трибине из 2014. године.

Прилози се објављују без измена, а нема текстова оних говорника који свој рад нису доставили. Дати су наслови где их није било на саопштењима.

ТРИБИНА БИБЛИОТЕКЕ САНУ
20. I 2015 – 22. XII 2015.

Уредник
академик Миро Вуксановић

Стручни сарадник
Стасја Церовић

САДРЖАЈ

<i>Драме. 1–5 / Душан Ковачевић.....</i>	<i>11</i>
<i>Речник њојмова ликовних умејносћи и архитектуре. Том 1, А–Б</i>	<i>25</i>
<i>Како наћисаћи и објавићи научно дело / Зоран В. Појовић</i>	<i>35</i>
<i>Зборник радова Византиолошкој инсћићући. Књ. 50, 1–2. Mélanges Ljubomir Maksimović / уредници Бојана Крсмановић, Срђан Пириваћрић</i>	<i>53</i>
<i>Србија и Венеција : (VI–XVI век) / Момчило Сћремић.....</i>	<i>61</i>
<i>Зборник радова и сажећака / 4. Конћрес Угругења за аћтеросклерозу Србије са инћтернационалним учешћем, Београд, 20–23. новембар 2014. ; [уредници Владимир Кањух, Небојша М. Лалић]</i>	<i>73</i>
<i>Срћски језик на Косову и Мећохији данас : (социолинћвисћички и линћвокулћуролошки асћекћи) / Мићира Рељић</i>	<i>81</i>
<i>Зборник Инсћићући за срћски језик САНУ. [Књ.] 2, Срћски језик и акћуелна ћићћања језичке ћолийице / ћлавни уредник Срећо Танасић.....</i>	<i>81</i>
<i>Пећар С. Јовановић : исћраживач у ћеографии – ћрећалац у друћићву</i>	<i>103</i>
<i>Генећички модификовани орћанизми : чићенице и изазови : зборник радова са научној скући одржаной 22–23. окћобра 2013. ћодине / уредник Марко Анћелковић</i>	<i>111</i>

Дан Библиотекe САНУ посвећен научнику, државнику и председнику Српске краљевске академије Стојану Новковићу (1842–1915–2015)	123
<i>Italy's Balkan Strategies (19th–20th Century) / edited by Vojislav G. Pavlović ; editor in chief Dušan T. Bataković</i>	141
Црквена историја Византије од краја иконоборства до смрти цара Василија I / Предраг Комаћина ; уредник Љубомир Максимовић	141
Топонимија Бањске хривовуле : ка осмишљању старосрпског топонимског речника и бољем познавању топонимских именословних образаца / Александар Лома	153
MIKLOSICHIANA bicentennialia : зборник у част двестоту годишнице рођења Франца Миклошича / уредници Јасмина Грковић-Мејмор, Александар Лома	153
Мојте старине развоја Србије / уредник Часлав Оцић	169
Речник српскохрватског књижевног и народног језика. Књ. 19, Оцаи – историјски / [председник Уредничког одбора Степан Ристић ; уредници Даринка Горићан Премк ... и др.]	181
Срби и Први светски рат 1914–1918 : зборник радова са међународног научног скупа одржаног 13–15. јуна 2014. / уредник Драгољуб Р. Живојиновић	193
Законик цара Стефана Душана. Књ. 4, том 1–2 / уредници Коста Чавошки, Ђорђе Бубало	205
Документи о спољној политици Краљевине Србије 1903–1914. Књ. 1–7, св. 1–42 / уредници Васа Чубриловић, Радован Самарџић, Василије Ђ. Крстић	221
Између заваја и историје : сустрет различитих култура у српској књижевности / Светозар Кољевић. – Нови Сад : Академска књига : Огранак САНУ у Новом Саду, 2015	237
Сто десет година Српског дијалектолошког зборника	245

<i>Др Аћим Медовић : (1815–1893) : животи и дело : зборник радова с научној скући поводом 200 година од рођења / уређивачки одбор Радоје Чоловић, Владимир Кањух, Брана Димићријевић, Снежана Вељковић, Јелена Јовановић Симић</i>	<i>261</i>
<i>Ватићан и Први свейски рати : 1914–1918. Књ. 1–3 / Драгољуб Р. Живојиновић</i>	<i>277</i>
<i>Лингвистичка славистика : студије и чланци / Предрај Пићер</i>	<i>289</i>
<i>Српски у крућу словенских језика : граматичка и лексичка поређења / Предрај Пићер</i>	<i>289</i>
<i>Именик аутора, уредника и говорника</i>	<i>303</i>

Зборник радова Византолошког института. Књ. 50, 1–2. *Mélanges Ljubomir Maksimović* / уредници Бојана Крсмановић, Срђан Пириватрић. – Београд : Византолошки институт САНУ, 2013

Говорили: проф. емеритус др Атанасиос Маркопулос
академик Момчило Спремић
др Бојана Крсмановић, уредник

Реч захвалности: академик Љубомир Максимовић

У Београду, уторак 3. март 2015. у 13.00 часова

ВИЗАНТОЛОЗИ АКАДЕМИКУ МАКСИМОВИЋУ

Објављен је педесети број *Зборника радова Византолошког института* САНУ, у две књиге, на хиљаду и сто страница, без илустрација које су на крају оба тома. Седамдесет радова, на неколико језика, из неколико земаља, чини овај *Зборник*, који је посвећен академику Љубомиру Максимовићу, српском водећем савременом византологу. Уређивачки одбор, у уводу, са задовољством истиче да тако обележава седамдесет и пет година живота и педесет година научног рада академика Максимовића који је трајно „обележио византологију у нас и у свету“. Као професор Филозофског факултета у Београду, директор Византолошког института и главни уредник његовог *Зборника*, председник Српског комитета за византологију, притом и секретар Одељења историјских наука САНУ, академик Максимовић је добио почасне докторате и чланства у иностраним академијама наука и међународним научним организацијама. Унапредио је београдску византолошку школу. Развио је богату сарадњу са другим византолошким центрима. Заслужан је што ће идуће го-

дине Београд бити домаћин међународном конгресу византолога. Библиографски попис радова академика Максимовића, почев од 1962. године, уверљиво сведочи да су сва његова признања дошла по чистој заслуги.

Челни научни рад у *Зборнику* написао је професор емеритус Атинског универзитета Атанасиос Маркопулос, међународно познати византолог, пријатељ српског народа. Част нам је да на почетку поздравимо и чујемо професора Маркопулоса. Потом ће говорити академик Момчило Спремић и др Бојана Крсмановић која је са др Срђаном Пириватрићем марљиво уредила педесети број *Зборника радова Византијолошкој институције*. На завршетку реч академика Максимовића.

(Реч уредника Трибине)

М. В.

АТАНАСИОС МАРКОПУЛОС

О ДОПРИНОСУ АКАДЕМИКА МАКСИМОВИЋА ВИЗАНТОЛОГИЈИ

Желео бих, пре свега, да захвалим организаторима ове Трибине посвећене професору и члану Српске академије наука и уметности Љубомиру Максимовићу, што су ме позвали да говорим на овој свечаности. Осим што сам почаствован позивом, као византолог и пријатељ Љубомира Максимовића осећам и да сам у веома блиском окружењу.

У овом обраћању, које је намерно кратко да се не бисте заморили, покушаћу да опишем личност Љубомира Максимовића из своје личне перспективе, као и из перспективе ширег, византолошког контекста. Имајући то на уму, сматрам да је Константин VII Порфирогенита (945–959) писац од којег је најприкладније да кренем. У свом чувеном раду, најпознатијем по латинском наслову *De administrando imperio*, Порфирогенит нам нуди, на свој кумулативни начин, обиље информација о средњовековној Србији, њеном становништву и градовима – он, на пример, бележи да пут од Солуна до Београда траје скоро осам дана лаганог путовања (*DAI* 42, 15–18 [стр. 182]) – и покушава да нас приближи почецима у историји земље која је имала много тврђава и којом су владали *архонти*. Није случајно то што цар с великом пажњом говори о Србима у периоду од Ираклија (610–641) до његовог времена, користећи сваку прилику да нагласи како је Византија подржавала овај словенски народ у борби против честих претњи од стране суседа, нарочито Бугара, са којима су често били у рату. Порфирогенит је први који је описао однос који се временом развио између Византијског царства и средњовековне Србије. Мислим да се сви можемо сложити да је тај однос био дубоко идеолошки: Византија је на Србију гледала као на пријатељску територију са којом је већ

дуго делила бројне аспекте живота, интелектуални и друге. Србија, с друге стране, прихвата овакав однос, али не, осим у неколико изузетака, као потчињена страна, чак и када је долазило до сукоба између двеју држава – први пут за време Стефана Немање који је, као што сви знате, умро на Светој Гори у манастиру Хиландар (за чију је обнову био веома заслужан), и у 14. веку, под снажном личношћу Стефана Душана, краља и цара Србије и Румуније – сукоб је био претежно идеолошки и ретко се преносио на бојно поље. Иако је догма имала непорециво круцијалну улогу у овој наклоности, будући да је Србија примила православље још за време владавине Василија I (867–886), многи каснији догађаји су утицали на формирање „српског идентитета“. Као први закључак, рекао бих да је Србија временом израсла у наследника Византијског комонвелта: наследника који је са престоницом разговарао на равној нози, али је и трасирао свој „лични“ пут у историји.

Мислим да овај мали увод осликава значајан аспект поља интересовања Љубомира Максимовића, који је изнова проучавао касни период средњовековне Србије – као што је то радио и његов ментор, Георгије Острогорски (о којем је он скорије написао одличан чланак „Георгије Острогорски (Санкт Петербург, 19. јануар 1902 – Београд, 24. октобар 1976)“¹ – објављујући неке значајне радове као, на пример, „Byzantinische Herrscherideologie und Regierungsmethoden im Falle Serbien...“², „La Serbie entre Byzance et l’Occident“³ or “Η Βυζαντινή Μακεδονία στην πολιτική της Μεσαιωνικής Σερβίας”⁴. Професор Максимовић је изданак српске византолошке школе, која је почела да се појављује на академској сцени у зору двадесетог века, у време када се српска држава убрзано развија, заједно са Грчком и другим балканским земљама, а дијалог са прошлошћу, условљен развојем, почива на критичкој мисли каква се обликовала на универзитетима. Отварање познате Катедре за византологију, у Београду 1906. године, и присуство Драгутина Анастасијевића – који је био, што ће се памтити, студент Карла Крумбахера – осликава жељу за променом и новим путевима. То је време када византологија изграђује своје дискретно али постојано присуство на европским универзитетима, уз помоћ Карла Крумбахера, Шарла Дила, Џона Б. Бјурија, Спиридона Ламброса, Василија Васиљевског и многих других пионира у овој области.

Георгије Острогорски се доселио у Београд 1933, а неколико година касније (1940) објавио је *Историју Византије*, можда и најкласичније византолошко дело до данас, које је доживело три издања на немачком и превод на многе друге језике. Свима је познат утицај овог великог учењака на Београд и Србију, али и на свет уопште, тако да о томе не морам даље да говорим. С

¹ Y: P. Armstrong [ed.], *Authority in Byzantium*, London 2013, 327–335.

² Y: C. Scholz and G. Makris (edd.), *Πολύπλευρος Νοῦς*, Munich-Leipzig 2000, 174–192.

³ Y: *La Périphérie dans le temps et l’espace* (Dossiers Byzantins), Paris 2003, 169–184 (with G. Subotić).

⁴ Y: *Proceedings of the Academy of Athens* 85/2 (2010[2011]), 261–285.

друге стране, волео бих да истакнем избијање снажне византолошке „београдске школе“ на чело ове научне гране; ова школа је дала свој печат многим византолошким темама, као што су византијска политичка мисао, српско-византијски односи, присуство Србије на Светој гори, утицај византијске књижевности на српску и многе друге.

Љубомир Максимовић се нашао поред Острогорског и помогао је у састављању регистара за треће издање *Историје Византије* (*Geschichte des byzantinischen Staates*, Munich 1963, XIII). Научивши много, као што је то увек случај када вредни ученик наиђе на великог учитеља, докторирао је 1971. и наставио да пробија свој велики и самостални пут на академској сцени. Према мом мишљењу, Максимовић је, не напуштајући ни у ком смислу област српско-византијских односа – у којој је и његов учитељ бриљирао – дао значајан допринос истраживањима многих уско византијских тема, нарочито из касно-византијског периода. У бројним радовима, објављеним у најзначајнијим специјализованим часописима, изучава административну структуру тог периода, процењује развој градова, истражује византијску економску политику тог времена, решава проблем ишчитавања византијских докумената, критички обрађује текстове и печате или залази и у институције. А притом, све време посећује бројне конференције и симпозијуме, држи предавања по целом свету с невероватном лакоћом, будући да је полиглота, води програме, уређује часописе, понајвише престижни *Зборник радова Византолошкој институцији*, који је, без икакве сумње, међу најзначајнијим византолошким часописима, и, најзад, заузима бројне високе руководеће положаје.

Љубомира Максимовића сам упознао као студент Универзитета у Атини; он је боравио у Атини ради усавршавања грчког језика, обиласка библиотеке и присуствовања предавањима уважених грчких византолога попут Дионизија Закитиноса. У то време нисам још увек могао да га посматрам као научника, али сам свакако био задивљен његовим знањем савременог грчког језика. Као што сам касније сазнао, мојим српски колегама се грчки и савремени грчки скоро па подразумевају, они не само да уче језик већ и веома често посећују Грчку ради истраживања. Па ипак, морам да се присетим и обрнутог случаја: било је то у Београду пре скоро једног века (1926), Михаило Ласкарис, оснивач славистике у Грчкој, одбранио је своју докторску тезу на тему византијских принцева у средњовековној Србији, док је Џорџ Сулис (1927–1966) такође допринео истој области током свог кратког живота. А моја мисао иде и још даље у времену; опште је познато да је у време Стефана Душана, па чак и пре, грчки био језик краљевског двора. Самим тим, ове лингвистичке размене између двају народа имају дубоке корене. Сада се поставља питање, где је место Љубомира Максимовића у историјском и лингвистичком контексту који сам описао и шта он представља? Ја бих рекао да је он *Ρωμαῖος* или *ρωμ ὅς*, ако желите, који је, не одричући се својих српских корена, провео много година у изучавању *Ρωμαν'α* с великом заслугом, бригом и пажњом.

Момчило СПРЕМИЋ

ВИЗАНТИЈСКЕ И СРПСКЕ ТЕМЕ

Зборник радова Византолошког института бр. 50, објављен у два тома, посвећен је академику Љубомиру Максимовићу, поводом 75 година његовог живота. Одужили су се колеге, сарадници и ученици за Максимовићево прегалаштво у истраживању византијске историје. Његов полувековни научни рад изнедрио је бројне студије, чланке и расправе објављене код нас и у иностранству. У средишту изучавања били су византијска управа, позновизантијски град и српско-византијски односи. Као предавач по позиву, члан међународних научних друштава и академија, Љ. Максимовић је афирмисао београдску византолошку школу у најважнијим европским научним центрима. Негујући унапређење сарадње са страним византолошким средиштима, створио је широк круг пријатеља у најугледнијим научним установама. Захваљујући научном угледу, који је стекао као професор Филозофског факултета у Београду, директор Византолошког института САНУ, редовни члан Српске академије наука и уметности и председник Српског комитета за византологију, Љ. Максимовић је најзаслужнији што је Београд 2011. изабран за домаћина 23. међународног конгреса византолога, који ће се одржати 2016. године.

Академик Љубомир Максимовић дугогодишњи је уредник *Зборника радова Византолошког института*, који ужива леп углед у нашој и страној научној јавности. Позив Редакционог одбора наишао је на добар одзив код наших и страних научника, који су доставили своје прилоге. У два тома *Зборника* објављено је 69 радова, у првом 33 а у другом 36. Према теми на коју се односе, поређани су хронолошким редом, од раног средњег века до пропасти Византије у 15. stoleћу. У првој књизи су чланци који се односе на време до 12. века, а у другој на следећа три stoleћа. Најпре су дати радови о високом образовању у Византији, о аварско-византијским ратовима, о Теофановој хронографији, функцији мерарха у тематској организацији, о византијско-каролиншком савезу, о политичком утицају патријарха. Два рада су посвећена судској пракси у време цара Лава VI Мудрог, а три чувеном Византинцу Михаилу Пселу и његовој *Хронографији*. У другом тому су прилози о провинцијским севастима, Теодору Ласкарису као савладару, о византијским царицама и двору од 13. до 15. века, о аделфатима, покрету зилота у Солуну, о позновизантијској црквеној хијерархији, о идеологији и иконографији византијске царске харизме у освит новог доба, порочним радњама у доба Византије, о употреби савремених технологија у хуманистичким наукама и други.

Чар овога *Зборника* нису само византијске већ и српске теме: „Византијски печати из тврђаве Рас“, „Епископски градови Србије у средњем веку“, „Топографија византијског Београда у 11. и 12. веку“, „Ритуал потчињавања

Стефана Немање цару Манојлу I Комнину“, „Краљево тело у српској хагиографији“, „Историја текста Душановог законика“, „Једна градитељска радионица у граничним пределима Бугарске и Србије“, „Аспекти градње 'малог града' у Смедереву“, „О саставу и обради племенитих метала из српских средњовековних рудника“, „Деспот Лазар Бранковић“, „Кружни постриг у православној цркви“, „Службености у византијском и српском праву“, „Сакрална и профана топографија у парохији средњовековне Србије“, „Свети Сава и облакогонци“.

Сваки рад прати листа референци (извори и литература) и резиме. Приложени су *Tabula gratulatoria*, библиографија радова академика Љубомира Максимовића и више илустрација. Радови су објављени на неколико језика, међу којима српски заузима достојно место. Скоро половина аутора је из Београда, док другу половину чине писци из европских градова: Атине, Софије, Москве, Беча, Берлина, Минстера, Келна, Париза, Венеције, Рима, Болоње. Међу њима су Јоханес Кодер, Петер Шрајнер, Иван Божилов, Мишел Каплан, Антонио Риго. Аутори су историчари, историчари уметности, археолози, филолози, историчари права и архитектуре. Све у свему, овај Зборник садржи значајне радове за историју Византије, Србије и суседних земаља.

БОЈАНА КРСМАНОВИЋ

ДВОСТРУКИ ЈУБИЛЕЈ

Велика ми је част и задовољство што данас имам прилику да вас поздравим у име уредника и чланова Редакције педесетог броја *Зборника радова Византјолошкој инстѣиѣуѣа*, као и у име сарадника Византолошког института, куће која се појављује као издавач овог часописа чија се прва свеска, под уредништвом академика Георгија Острогорског, појавила давне 1952. године. Пред нама је посебан број *Зборника радова Византјолошкој инстѣиѣуѣа* који нам је дао двоструки повод за славље. У питању је педесети, јубиларни, број, који су сарадници Византолошког института САНУ одлучили да посвете академику и професору емеритусу Љубомиру Максимовићу, будући да се 2013. године навршило 75 година његовог живота и, уједно, више од пола века његовог научног рада.

Од 1952. до данас *Зборник радова Византјолошкој инстѣиѣуѣа* – препознатљив у свету по скраћеници *ЗРВИ* – представља најеминентнији домаћи часопис, међународног значаја, у којем се обрађују византолошке теме у ширем смислу речи. Од самог почетка наш *Зборник* био је отворен за радове истраживача свих генерација и ту карактеристику задржао је до данас. О профилисању *Зборника* као научног часописа бринули су деценијама, уз чла-

нове Редакције, његови уредници. Академик Георгије Острогорски је 1952. покренуо часопис и био је његов уредник до 1976. године. Током тог периода објављено је 17 свезака *ЗРВИ*. Наследио га је његов ђак и сарадник, академик Божидар Ферјанчић. Последња свеска (*ЗРВИ* 37) коју је он потписао као уредник изашла је након његове смрти, 1998. године. Наш јубилар, академик Љубомир Максимовић, преузео је уредништво од броја 38, који носи 1999/2000. годину, и на том положају налази се и данас.

Др Срђану Пириватрићу и мени, као његовим најстаријим ђацима, припала је велика част да будемо уредници педесетог, јубиларног броја *Зборника*, посвећеног његовом дугогодишњем уреднику Љубомиру Максимовићу. Али, ми никако нисмо најзаслужнији за обављени посао, будући да је реч о подухвату у којем су учествовали сви сарадници Института и чланови Редакције *ЗРВИ*. Овом приликом бих посебно истакла заслуге наших млађих колега, др Предрага Коматине и Милоша Цветковића, који су потписани као секретари Редакције.

Посао је заиста био велики: позив да својим прилогом прославе овај двоструки јубилеј упућен је нашим колегама у земљи и иностранству током новембра и децембра 2012. године; *Зборник*, који носи 2013. годину, изашао је новембра 2014. године. Дакле, скоро две године требало је да се напишу, рецензирају, приреде за штампу прилози 69 домаћих и страних аутора. Разноликим садржајем, својим обимом од преко 1000 страна, раздељеним у 2 тома, *ЗРВИ* бр. 50 представља, свакако, незаобилазну публикацију.

Реч је, такође, о једној, за наше услове, скупој публикацији. Стога користим ову прилику да се у име уредника и Редакције захвалим институцијама и појединцима који су финансијски помогли да се објави педесета свеска *Зборника радова*: у првом реду Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, а затим конзорцијуму грчких банака, а посебно, господину Неоклеусу из Piraeus банке, господину Караманолису из Eurobank EFG, господину Папанастасиу из Alpha банке и господину Ватису из Војвођанске банке. Такође, најтоплије се захваљујемо господину Вуку Дапчевићу, чија је помоћ у комуникацији са представницима поменутих банака била драгоцен.

Та, у више наврата исказана, подршка грчке средине, коју је данас у свом топлом обраћању потврдио и дугогодишњи пријатељ академика Љубомира Максимовића, професор Атанасиос Маркопулос (Athanasios Markopoulou), посебно је значајна и за самог јубилара – који је по свом образовању и животним назорима *hellenotraphes* – али и за београдски византолошки центар, чија су бројна издања на овај начин помагана од стране различитих грчких институција.

Импозантан број аутора *Зборника*, који су својим научним радом везани за нашу средину, као и за византолошке центре других земаља (у Грчкој,

Аустрији, Немачкој, Француској, Великој Британији, Холандији, Бугарској, САД и итд.) на својеврстан начин осликава животни и научни пут академика Љубомира Максимовића. Треба посебно нагласити да овом *Зборнику* нису допринели само научници његове генерације, са којима га везује деценијска сарадња и пријатељство, већ и припадници млађих нараштаја, са којима је наш професор успоставио везе током студијских боравака у научним институцијама у иностранству.

Почасни докторати, чланства у иностраним академијама наука и међународним научним организацијама, као и бројна предавања које је по позиву одржао на европским универзитетима, нису водили само његовој личној афирмацији, већ афирмацији научне средине из које је долазио. Унапређивање византијских студија у нас и повезивање домаћих византолошких центара са сродним центрима у иностранству јесу две основне одлике научне каријере академика Максимовића. Велика преданост, удружена са изузетним организационим способностима, омогућили су му да унапређује рад институција са којима је током каријере био и остао повезан: Филозофски факултет Универзитета у Београду, Византолошки институт САНУ и Српска академија наука и уметности.

Познато је да је, захваљујући, пре свега, његовом научном угледу и залагању, Београд изабран за домаћина 23. међународног конгреса византолога, који ће се одржати августа 2016. године. Мање је познато, међутим, да се професор Максимовић ради остварења тог циља најмање две године пре избора Београда (на конгресу у Софији, 2011) лично, врло упорно, обраћао колегама у свету, аргументовано образлажући разлоге због којих треба подржати кандидатуру наше престонице.

Успешна организација 23. међународног конгреса представља пројекат од највишег националног научног интереса и том послу се академик Љубомир Максимовић, као председник Српског комитета за византологију, посветио.

Из наведених разлога и захвалности за велики допринос који даје нашој научној и културној средини, сарадници Византолошког института одлучили су да академику Љубомиру Максимовићу, директору Института и дугогодишњем уреднику *Зборника радова*, посвете овај јубиларни, педесети број.

Надамо се да ће за нашег јубилара ова посвета представљати још један подстицај за даљи рад.